

DEO OPTIMO MAX·

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, manè diſcutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimo-nono menſis Martii, Anno Domini M. DCC. L.

M. ANTONIO CASAMAJOR, Cenſore Regio, Doctore Medico, Præſide.

An qui Tumores deleri debent, Ferro potiùs, quàm Cauterio potentiali, *delendi?*

I.

ROTUBERANT paſſim in corpore humano Tumores, mole, figurâ, colore, duritie, cæteriſque adjunctis adeò diſſimiles, ut, licet ad genus aliquod poſſint utplurimùm revocari, de ſpecierum numero nondùm ſatis conſtet. Inter eos, complures univerſalibus modò, modò particularibus remediis, ſæpè utriſque, vel ad ſuppurationem, vel ad reſolutionem feliciter perducuntur. Quæ ſi fruſtrà tentata fuerint, ſupereſt, crudele quidem, at non ſemper rejiciendum præſidium. Ex ipſo enim amaritudinis fonte ſurgit aliquid grati, ſanitas nempè, quo dolores poſſint abundè ſimul & jucundè penſari. Conſiſtit illud opus in Tumore auferendo, quod inſtrumento multiplici confici poteſt. Vel enim funiculis religatus Tumor, aut inermibus digitis prehenſus convellitur: vel laqueo paulatim, ab imis radicibus, ſic ſtrangulatur, ut ſpontè poſt paucos dies decidat. Leniter etiam contorqueri poteſt, ope forcipis, aut ignito ferro comburi. Duo ſunt tandem vulgatioris uſûs, Cauterium, quod aiunt, *Potentiale*, & Cultellus, quorum primo Tumores ſenſim conſumuntur, altero, ſtatim reſcinduntur. In iis interim abolendis ſunt multa, ad quæ niſi ſedulò advertatur, opera erit, ſi non ſemper exitioſa, ſaltem aut difficilis, aut parùm fructuoſa. Pri-

mò igitur quæ tolli debent ea tantummodò, at omninò tamen, tollantur. Cutis, quantùm res ſinit, poſt factam operationem, integra remaneat. Arteria aut vena inſignis, ſi qua vel incautè, vel neceſſariò aperta fuerit, conſpectum non fugiat. Tendones, nervi, membranæ ne moleſtè quoquomodo, afficiantur. Quàm breviſſimè fieri poteſt, pars affecta doleat. Ex Cauterio autem & Ferro, alteri præferri debet alterum quod ſupra memorata valet præſtare.

I I.

CUINAM uſui tot, inter operandum, aſtutiæ ſi quis ſcitetur, in promptu reſponſio eſt. Plurima, nempè, ſimul ex iis exurgere commoda, & arceri pericula. Enimverò ſi Tumor ſic auferatur, ut nihil ex eo ſuperſit, quod recidivæ metum incutiat, aut quoquomodo ſit nociturum: nec intereà cæterarum partium ulla lædatur quæ ſervari debent, feliciorem curationem conſequuturam eſſe ſatis eluceſcit. Deindè cutem non deleri parvi non eſt. Hoc pacto poteſt, intra paucos dies, cum fundo vulneris coaleſcere. Illud ſi præſtari poſſit, præcavetur ſuppuratio, quæ, ſi nimis copioſa fuerit, debilitatem ſummam affert, imò lethalem ſæpè *maraſmum*, ſi ſuppreſſa, febrem & inflammationem, ſi moderata & laudabilis, tardam curationem. Non eſt tamen diffitendum adeò opportunam quandòque eſſe ſuppurationem, ut ſæpè, abſque noxâ, prohiberi non poſſit. At nobis ſatis erit, ſi, nonnullis in caſibus, utiliter prævertatur. His etiam addendum videtur cutem, cujus uſus ignotus nemini, ubi ſemel ſublata fuerit, arte nullâ poſſe reparari. Num itaque rem leviſſimi momenti crederes, quòd, ipsâ deperditâ, cicatrice, in plurimos menſes protractâ, veluti precariò, vulnus obducatur? Prætereà unum tantùm contingere poteſt, ut reverâ non ſemel contigerit, arteriæ alicui, ſcilicet, aut venæ inſigni inflictum fuiſſe vulnus. Huic calamitati, promtâ ligaturâ, ſuccurrendum. Sed quânam arte præſens adhibebitur auxilium, niſi inſtrumenti, inter operandum, delectu, cautum fuerit quominùs apertum vas, intra circumfuſas carnes, citâ contractione, deliteſcat. Quod tendones & nervos ſpectat, nemo neſcit eos ſenſu exquiſitiſſimo eſſe donatos, ob eamque rationem facilè admodùm irritari. Levi de causâ dolorificè convelluntur, undè oriuntur tenſio maxima, durities, longè circa partem affectam, quandòque abſceſſus periculoſiſſimi, niſi citiùs delirio, convulſionibus, imò ipsâ gangrænâ ſupervenientibus, mors accita fuerit. Longioribus tandem doloribus hominem torquere inhumanum eſt, quem brevioribus ſanare poſſis. Quæ ratio, ſi cuiquam non arrideat, febrem, vigiliam, virium lapſum, ſolitas longiorum dolorum comites, conſideret.

I I I.

PLURES ſunt Tumorum ſpecies, quàm ut ſingulas poſſimus deſcribere. Illud tantùm monemus, de Tumoribus omnibus hic non agi. Permulti ſiquidem obſervantur à quibus non temperare manûs nefandum eſſet, veluti quandò aut nervis, aut tendonibus hærent, aut vaſis majoribus, quarum partium ſummi diſcriminis foret vulneratio. Nec etiam deleri debent qui, longâ morâ, maximam in molem creverunt, niſi fortè tenui pediculo, quod raro tamen occurrit, pendeant. Sunt è contrà quos parùm ſapienter intactos relinqueres. Tales ſunt qui pondere nimio, ſitu inopportuno, partem aliquam valdè gravant, ſicque organi alicujus ad vitam neceſſarii functionem intercipiunt. Non magis ignoſcendum eſt iis à quibus timeri poteſt ne, lapſu temporis, in immenſum augeantur, aut, pejorem induendo naturam, in ulcus mortiferum deſinant. Ex hâc proſapiâ, inſtar omnium ſint *Scirrhus*, Cancer, & prætereà Tumores nonnulli qui, ratione materiei quam continent, diverſa ſortiuntur nomina. Si ea nempè mel referat, *Meliceride*, *Atheromata* ſi pulticulam, ſi ſebaceum quid aut adipoſum filamentis membraniſque intertextum, *Steatomata* nuncupantur. Hâc ſolâ ratione differunt. At illud inter ſe

commune habent quod singulorum materia, plerumque sacculo comprehendatur, qui sacculus nihil videtur esse quàm folliculus adiposus, præter naturam, valdè ampliatus. Hujusmodi verò sacculi quandòque sic indurantur, ut æmulentur corium duritie. *Scirrhus* est Tumor inæqualis, durus, renitens, indolens, persæpè in glandulis, prægressâ plerumque inflammatione, nascens. Consistit autem in congerie quâdam abnormi atque intricatissimâ vasorum induratorum, quæ, lymphâ inspissatâ, maximam partem, obturantur. Facilè in Cancrum potest migrare, cùm, pressione jugi, succis concrescentibus, vasculorum cavum omninò oppletur. Tunc circuitus sanguinis ibi penitùs deficit, magis ac magis indurantur vasa, crescit tumor atque exporrigitur in radices quæ ad corneam duritiem assurgunt. Pruritus sentitur molestus, dolorificus. Tandiù se res habet, quamdiù non ulceratus est Cancer. Sed concretus humor tandem expanditur. Quâcumque autem de causâ vehementiori fortè sanguinis impulsu, calorem concipiat, turgescit in parte affectâ tantò majore æstu, quantò violentiùs compactus fuerit. * Tunc non simplex dolor urget, sed cruciatus intolerabilis, quasi tractûs ignei. Cutis succo rarescente pressa nigrescit, corripiturque gangrænâ ac tandem rumpitur. Hiat ulcus fœdum, marginibus extrorsùm versis, sanie tenui, erodente stillans, aspectu horrendum, immedicabile. Cancri eò usque progressi curatio non debet suscipi, at solummodò, cùm, primis initiis, sub cute adhuc integrâ, ad digitorum nutum fluctuat, necdùm in partes subjacentes, altas radices egit. Tunc potest deleri sicut & Tumores præmemorati, quibus etiam possunt addi Ficus, Fungus, Polypus aliique quamplurimi. Sed quæcumque in Tumorum ablatione commendavimus, ea maximè Cultello præstari certum est, contraria verò Cauterio invehi.

* DD. Astruc, de Morb. Vener.

I V.

QUID enim Cultello chirurgico tutius aut commodius? Cauterio quid magis inopportunum intutumve? Cultello, si præsertim manu prudentiæ non experte gubernetur, non aliæ cæduntur partes, quàm quæ cædi debent, omnes verò possunt excidi, quæ sunt excidendæ. Cauterio non item. Vel enim sub pulveris formâ, inspergitur, vel apponitur unguento mixtùm, vel aquoso aliquo vehiculo dilutum. Quoquo autem modo usurpetur, ut ut dextrè id fiat, præcaveri nunquàm potest quin hanc vel illam partem, aut acriùs, aut moderatiùs comburat, prout molliorem invenerit aut solidiorem. Hinc quoque, vel indè divagari potest, eaque rodere quæ integra manere debuissent, intacta verò relinquere quæ forent consumenda. Sunt etiam nonnullæ Tumorum partes quarum ne vel minimam superesse multùm interest, sacculos puta occallatos, vel ipsas Cancrorum radices. In eas, quoniam nullum ferè habent cum sanguinis circuitu commercium, irrita planè est vis Cauterii. Volsellâ è contrà, vel digitis prehensæ, Cultelli operâ, levi prorsùs negotio, separantur. Deindè præcaveri nunquàm potest quin Cauterio penitùs destruatur cutis, at Scalpello facilè servari potest, siquidem cruciatìm, aut quovis alio modo inciditur, extremis digitis posteà separantur anguli, vulneris fundo, post sublatum Tumorem, si visum fuerit, aptandi. Tertiò si vel ob nimiam in operando celeritatem, imperitiam, vel *anomalem* vasorum, quam vaticinari fas non est, distributionem, arteria aut vena non spernendæ magnitudinis aperta fuerit, illicò, nihilo obstante, ligari potest. Scalpello enim incisa, statim apparet, nec antè crispatur quàm possit filo constringi, imò, sanguine ubertim erumpente, statim ipsa se prodit. At multò lentiùs cum Cauterio proceditur, quod, ut possit agere, per tempus aliquod sinendum est. Intereà si quod vas erosum fuerit, molestè vellicatum, in carnes morâ non mediocriter juvante, reconditur. Ferro tandem (modò cæsìm, non verò punctìm id fiat) multò minori periculo, quàm Caustico, tendones, nervi, membranæ vulnerantur, quæ tutò & quandòque datâ operâ omninò resecantur. Ex

Caustici autem molesto & dolorifico morsu funestissima, qualia jam diximus, cientur symptomata.

V.

EX eo quod læsa Caustico arteria statim stringatur, atque retrahatur in carnes, verum est cohiberi sanguinem, sed ad breve tempus. Nam ubì primùm remisit astringens Cauterii vis, sanguis eò majori pertinaciâ effluit, quò deligandæ arteriæ non ampliùs detur occasio. Facilè tamen concesserimus, per Cauterium, minimis saltem in vasculis, subitaneam & durabilem esse sanguinis cohibitionem. sed exindè Cultri utilitas magis elucet; siquidem ex vulnere, per ipsum inflicto, manat sanguinis sufficiens quantitas, quâ prævertitur inflammatio, quæ semper, apposito Caustico, nimia consequi solet, ob id imprimis, quòd sanguis nullus effluxerit. Frustrà quoque opposuerit aliquis dolorem esse mitiorem ex Caustico, quàm ex Cultro. Illud accidit solùm quibusdam in Tumoribus, Fungis forsitàn qui naturâ suâ parùm sentiunt. Sed cæteris in casibus, præterquamquòd non minùs molesta sunt Caustica quàm Ferrum, id habent insuper incommodi, quòd unicâ vice, quemadmodum Culter, Tumores, maximè molis amplioris, delere non valeant. Sed multotiès apponi debent, quâ quidem repetitâ appositione, dolores jam sævitiâ æquales, multò diuturniores evadunt. Ad hæc frequentiore Caussticorum usu Tumores benigni in *Scirrhos*, *Scirrhi* in Cancros immutantur. Partes Caustici, cujuscumque sit speciei, per apertas vulneris venas receptæ in sanguinem, venenatam ipsi qualitatem inducunt, *Arsenicalia* præsertim, quibus semel tantùm applicatis, plurimi convulsi fato occubuere. Unum postremò observabimus circà eos Tumores qui versùs radicem quasi in collum arctantur. In iis, quæ collum pertranseunt vasa exiliora sunt, crassissima verò & varicosa quæ in Tumoris molem disperguntur. His ergò apertis, difficiles oriuntur *hæmorrhagiæ*, quæ quidem, si Caustica adhibeantur, vitari nequeunt: quippe cum iis, vulgò à Tumoris mole, ad radices pergendo, iteratis vicibus proceditur; at si culter adhibeatur, statim à radicibus Tumor potest excidi.

Ergò qui Tumores deleri debent, Ferro potiùs, quàm Cauterio potentiali, *delendi.*

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Jacobus - Franciscus le Chat de la Sourdiere.

M. Joannes-Franciscus Isez.

M. Carolus - Franciscus Boutigny des Preaux.

M. Petrus Lalouette.

M. Petrus-Josephus Macquer, Regiæ Scientiarum Academiæ Socius.

M. Josephus - Maria - Franciscus de la Sône, Censor Regius, & Regiæ Scientiarum Academiæ Socius.

M. Franciscus Mery, utriusque Pharmaciæ Professor.

M. Joannes - Baptista du Bois, Professor Regius Emeritus.

M. Guillelmus - Josephus de l'Epine, Exdecanus, & Academiæ Censor.

Proponebat Parisiis ANNA-CLAUDIUS DORIGNY, Parisinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1750, à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1750.